

Lausunto Turun tuomiokirkon peruskorjauksen hankesuunnitelmasta

180/00.05.01/2021

Turun tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto 14.08.2024 § 45

Esittelijä Tuomiorovasti Aulikki Mäkinen

Esittely Yhteinen kirkkoneuvosto käsitteli kokouksessaan 11.6.2024 Turun tuomiokirkon hankesuunnitelmaa seuraavan esittelyn mukaisesti:

Turun tuomiokirkon talotekniikka, joka on toteutettu pääosin 1970-luvulla, on tullut elinkaarensa päähän ja on uusimistarpeessa. Vahingot voivat olla mittavia, mikäli nykyisissä vesi- ja lämpöjohdoissa tapahtuu vuotoja. Samassa yhteydessä tulee tarkastella ja kehittää tilojen käytettävyyttä toiminnallisuuden, henkilökunnan työskentelyn ja varsinkin esteettömyyden näkökulmasta.

Turun tuomiokirkon peruskorjauksen hankesuunnitelman laadinta aloitettiin vuoden 2023 lopussa, kun pää- ja arkkitehtisuunnittelija oli kilpailutettu uudelleen. Hankesuunnitteluvaiheen pää- ja arkkitehtisuunnittelijaksi valittiin Hanna Lyytinen Arkkitehtitoimisto Hanna Lyytinen Oy:stä. Myös tekniset erikoissuunnittelijat, kuten rakenne-, LVIA-, sähkö-, akustiikka-, AV-, konservointi- ja palosuunnittelijat kiinnitettiin hankesuunnitteluvaiheeseen helmikuussa 2024.

Hankesuunnitelmaa edistettiin tiiviisti yhdessä suunnittelijoiden, Turun tuomiokirkkoseurakunnan, Åbo svenska församlingin ja luottamushenkilöiden kesken. Perinteisten kokousten lisäksi osa työskentelystä suoritettiin osallistavana työpajatyöskentelynä, jolla varmistettiin kaikkien osapuolien riittävä kuuleminen ja eri näkemysten yhteensovittaminen.

Hankesuunnitelman mukaan ulkoalueilla toteutetaan esteetön sisäänkäynti idän ja pohjoisen kautta ja toteutetaan luiska pohjoiseen sisäänkäyntiin. Myös ruiskuhuoneen uusi sisäänkäynti toteutetaan esteettömänä.

Peruskorjaushankkeessa tehdään toiminnallisia muutoksia pääasiassa sakastin yläkertaan ja Ursulan kappeliin, joihin molempiin toteutetaan myös hissit. Esteetön kulku toteutetaan lisäksi pääkuoriin, alttarille, sakastiin, Agricolan kappeliin ja Pormestarin kappeliin. Hissit mahdollistavat esteettömän kulun ja kokoontumistilojen toteuttamisen myös ylempiin kerroksiin sakastissa ja Ursulan kappelissa. Lisäksi parannetaan AV-järjestelmiä ja opastusta.

Kirkon takaosasta poistetaan kiinteitä penkkejä, kirkkosalin keskiosaan toteutetaan siirrettävä alttari ja lattian alle upotetaan

hydraulisesti nousevat kuorokorokkeet, jolloin kuorokorokkeiden hankalalta varastoinnilta vältytään. Myös Dom Café laajenee, kun tiilivarasto saadaan kahvilan käyttöön.

Yhteenvetoesitys tuomiokirkon hankesuunnitelman toiminnallisista muutoksista on liitteenä (hankesuunnitelmaselostuksen liite nro 5).

Talotekniikka uusitaan lähes kokonaisuudessaan. Asennusreitteinä kirkkosalissa hyödynnetään 1920-luvulla toteutettuja lattiakanaaleita, joissa pääosa talotekniikasta kulkee myös peruskorjauksen jälkeen. Olennainen osa peruskorjausta on paloturvallisuuden parantaminen.

Kuoriurkujen toteutustapa sekä tuomiokirkkomuseon laajuus ja toteutustapa ovat vielä kesken.

Hankkeen kokonaiskustannukset ilman kuoriurkuja ovat 19.049.000 €, alv 0 % ja 23.906.495 €, sis. alv 25,5 %. Kustannukset jakaantuvat seuraavasti: (€, sis. alv)

- B1 Rakennuttajan kustannukset	2.847.500 eur
- B2 Rakennustekniset työt	12.535.000 eur
- B3 LVI-työt	1.195.000 eur
- B4 Sähkötyöt	2.221.000 eur
- B5 Erillishankinnat	326.000 eur
- Hankevaraukset	4.781.500 eur.

Hankkeen toteutusmuodoksi on valittu projektinjohtourakka (PJU), koska laajassa ja vaativassa peruskorjaushankkeessa suunnitteluvaihe ja rakentamisvaihe on tarpeen limittää aikataulullisista syistä. Projektinjohtourakkaan sisällytetään tekninen erikoissuunnittelu, mutta arkkitehti- ja pääsuunnittelusta tilaaja tekee erillisen sopimuksen valittavan arkkitehdin kanssa. Näin tilaajalla säilyy ohjausmahdollisuus arvotekniikan suojelullisten ja toiminnallisten näkökulmien suhteen, mutta kuitenkin mahdollistetaan projektinjohtourakoitsijan osaamisen hyödyntäminen teknisten toteutustapojen suhteen esim. asennusreitteihin sekä aikataulutukseen ja työn vaiheistuksiin liittyen.

Peruskorjaushankkeen rakennustyöt on mahdollista aloittaa keväällä 2026. Rakennustöiden tulee valmistua alkusyksyllä 2028, jotta rakennus ehditään kalustamaan ja ottamaan käyttöön ennen adventtia 2028. Tämä edellyttää, että pääsuunnittelija valitaan vielä vuoden 2024 aikana ja että projektinjohtourakoitsija, joka vastaa muusta suunnittelusta, valitaan vuoden 2025 alkupuolella.

Alustavaa hankesuunnitelmaa esiteltiin Varsinais-Suomen pelastuslaitokselle 22.4.2024 ja 26.4.2024, jolloin mukana olivat myös Turun kaupungin rakennusvalvontaviranomaisen edustajat. Museoviraston edustajat ovat osallistuneet hankkeen palaveriin ja työpajoihin kiitettävästi ja museoviranomainen on ohjannut ja antanut reunaehdot mahdollisille muutoksille. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän vammaisneuvostolle hankesuunnitelmaa esiteltiin 23.5.2024. Kirkkohallitukselle hankesuunnitelman sisältöä esiteltiin 28.5.2024. Viranomaiset eivät toistaiseksi ole nähneet esteitä hankesuunnitelmassa esitettyjen muutosten toteuttamiselle.

Myös tuomiokirkon peruskorjauksen rakennustoimikunta ja ohjausryhmä ovat käsitelleet hankesuunnitelmaluonnosta eri vaiheissa.

Kun lausunnot hankesuunnitelmaluonnoksesta on saatu Turun tuomiokirkkoseurakunnalta, Åbo svenska församlingilta, vammaisneuvostolta ja Museovirastolta, voidaan lausunnot liittää hankesuunnitelmaan ja tehdä hankesuunnitelmaan mahdollisesti tarvittavat tarkennukset. Kirkkohallitus hyväksyy yleissuunnitelmat, kun varsinainen suunnittelu on edennyt riittävän pitkälle.

Peruskorjaushankkeen seuraavat vaiheet ovat arkkitehti- ja pääsuunnittelijan kilpailuttaminen sekä rakennuttajakonsultin ja valvojan kilpailuttaminen suunnittelu- ja toteutusvaiheeseen.

Turun tuomiokirkkoseurakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Turun tuomiokirkon hankesuunnitelmaa on laadittu yhteistyössä Tuomiokirkkoseurakunnan ja Åbo Svenska Församlingenin kanssa. Seurakuntaneuvosto on voinut ottaa kantaa suunnitelmiin sen eri vaiheissa. Työntekijöiden ja luottamushenkilöiden lisäksi seurakuntalaisia, kaupunkilaisia ja yhteistyökumppaneita on osallistettu hankesuunnitelman laatimiseen. Yhteistyö Arkkitehtitoimisto Hanna Lyytisen ja Museoviraston kanssa on ollut jouhevaa ja hyvää. Seurakuntaneuvosto pitää hankesuunnitelmaa kokonaisuudessaan seurakuntaneuvoston antamien tavoitteiden mukaisena.

Rakennuskustannukset ovat alustavaa kustannusarviota korkeammat. Seurakuntaneuvosto pitää tärkeänä, ettei suunnittelussa luovuttaisi kustannussyistä kirkon monikäyttöisyyden ideasta. Suunnittelun lähtökohtana on ollut, että osa seurakunnan toiminnasta siirtyy kirkkoon. Seurakuntaneuvosto pitää hankesuunnitelmissa olevia ratkaisuja tältä osin hyvinä. Sakastin ullakolle ja Ursulan kappelin eri kerroksiin tulevat uudet tilat sekä Dom Cafen laajennus vastaavat seurakunnan tarpeisiin ja mahdollistavat kirkon käytön uudella tavalla.

Pääkuorin uudistaminen on mietittävä tarkasti jumalanpalveluksen toimittamista ajatellen. Kuoriurut tulee uusiksi kirkkosalin arkkitehtuuriin sopivalla tavalla. Kirkon etuosan ja kryptan katon välinen korkeusero tulee hyödyntää kuorotelineitä ja muita teknisiä ratkaisuja suunniteltaessa.

Hankesuunnitelma ei ota kantaa kirkon taidehankintoihin, mutta ne on huomioitava suunnittelun varhaisessa vaiheessa.

Peruskorjauksen viestintä on toiminut tähän asti hyvin ja palvellut laajasti erityisesti turkulaisia. Viestinnän resursseista ja monipuolisesta viestinnästä on huolehdittava koko peruskorjauksen ajan. Tähän kiinteistötoimen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Eesitys

Seurakuntaneuvosto antaa esityksen mukaisen lausunnon

Päätös

Esityksen mukaan.